

REZUMAT

al tezei de doctorat intitulată:

CERCETĂRI PRIVIND ÎNSUȘIRILE MORFO-PRODUCTIVE ȘI DE REPRODUCȚIE ALE ECOTIPURILOR DIN CADRUL RASEI ȚURCANĂ

Doctorand: **PUIE Andrei**

Coordonator științific: **Prof. Univ. Dr. CĂLIN Ion**

CUVINTE-CHEIE: ovine, ameliorare, ecotip, Țurcană, producția ovinelor

Creșterea ovinelor se regăsește preponderent în zonele montane de pe teritoriul României, caracterizate de condiții geo-climatice favorabile pentru această activitate agricolă, deținând totodată resurse naturale importante pentru ovicultură. Valorificarea acestor resurse, precum și condițiile de mediu au dus la formarea unor rase de ovine rustice, printre care și rasa *Țurcană*, exploatată de către fermierii din România pentru producțiile ei mixte. În România, creșterea rasei Țurcană este cea mai răspândită, fiind apreciată de către fermieri pentru rezistența organică remarcabilă la condiții de mediu și de creștere nefavorabile, astfel îmbunătățirea ratelor de creștere ale rasei Țurcană ar trebui să fie prioritară în studiile de cercetare asupra acestei rase.

Perspectivile de creștere a ovinelor la nivel național evidențiază importanța evaluării performanțelor productive specifice rasei, precum și a biodiversității materialului biologic existent, cu scopul de a implementa tehnologii de ameliorare în vederea îmbunătățirii performanțelor productive ale rasei. Prin selecție și ameliorare, precum și prin valorificarea fondului genetic existent, potențialul biologic pentru producțiile rasei Țurcană poate fi crescut. Elaborarea unor programe clare, precise și eficiente de ameliorare genetică se pot obține rezultate remarcabile la speciile de interes zootehnic, inclusiv la specia de ovine din rasa Țurcană.

Dintre producțiile raselor de ovine la Țurcană, producția de lapte înregistrează cea mai mare pondere, urmată de lână și carne, în conformitate cu tipul de rasă și clasa de oi din care provine. Prin urmare, direcțiile de orientare de creștere și exploatare trebuie să înceapă de la cunoașterea caracteristicilor reale ale raselor de oi. Astfel, pot fi create tipuri mixte și noi rase de oi specializate în direcția producției de carne, lapte, lână, pileicele.

Având în vedere importanța și răspândirea rasei Țurcană în contextul României, dată de adaptabilitatea sa la diversele condiții de mediu și caracterul mixt din punct de vedere al producțiilor, studiul acestei rase din perspectiva însușirilor morfo-productive și de reproducție este de interes atât la nivelul cercetătorilor științifici, cât și al fermierilor locali crescători de această rasă, având totodată o importanță majoră pentru economia agricolă națională.

Prin urmare, scopul principal al lucrării intitulate *"Cercetări privind însușirile morfoproductive și de reproducție a populațiilor locale ale rasei Țurcană"* este de a recunoaște capacitățile productive ale varietatilor *populațiilor locale ale rasei Țurcană*, și diferențele productive între varietati, urmărind ulterior propunerea unor direcții de ameliorare în vederea omologării acestor varietati ca și rase, favorizând multiple beneficii. În primul rând, recunoașterea oficială a rasei la nivel național ar contribui la validarea importanței rasei și la facilitarea accesului la resurse economice și programe de sprijin pentru crescătorii individuali. De asemenea, prin omologare se pot deschide noi oportunități de dezvoltare a economiei agricole prin creșterea veniturilor crescătorilor, prin accesarea pieței internaționale și promovarea produselor naționale ale rasei. Totodată, un

alt beneficiu al omologării este perpetuarea rasei pentru generațiile următoare de crescători, prin conservarea patrimoniului sectorului ovin românesc. Creșterea competitivității sectorului ovin este un alt rezultat posibil al omologării, stimulând crescătorii în dezvoltarea activităților pentru creșterea acestei rase și pentru obținerea unor rezultate competitive pe plan național.

Un aspect important luat în considerare în această lucrare este facilitarea implementării programelor de selecție și ameliorare ale rasei, în vederea îmbunătățirii caracteristicilor morfoproductive și de reproducție ale rasei Țurcană. Astfel, această lucrare prevede o analiză aprofundată pentru a evidenția potențialul rasei și contribuția acesteia la dezvoltarea sustenabilă și competitivă a sectorului ovin din România.

Prin urmare, acest studiu urmărește câteva direcții generale în vederea dezvoltării unor obiective specifice. În primul rând, studiul propune dezvoltarea unor cercetări privind producția de lapte, carne și lână, la rasa Țurcană din România, prin culegerea de date statistice din fermele înscrise în Controlul Oficial al Producției și Registul Genealogic. În al doilea rând, se urmărește găsirea, pe baza acestor cercetări detaliate, a unor direcții de ameliorare care pot fi utilizate, la nivel național, pentru constituirea unui program de ameliorare care promovează performanța rasei Țurcană și ale ecotipurilor acestora. În al treilea rând, se dorește determinarea eficienței economice a exploatării rasei Țurcană pentru producția de lapte, carne și lână, la nivel național în sistemele de creștere aplicate. În vederea realizării scopului acestei cercetări, au fost propuse următoarele obiective specifice:

- Definirea importanței, orientărilor și perspectivei creșterii ovinelor pe plan mondial și național
- Studiul caracterelor fenotipice ale populațiilor de ovine ale rasei Țurcană.
- Analiza aptitudinilor productive ale populațiilor de ovine ale rasei Țurcană.

Teza de doctorat intitulată „*Cercetări privind însușirile morfo-productive și de reproducție ale ecotipurilor din cadrul rasei Țurcană*” are în componența sa două părți. Partea întâi cuprinde un studiu bibliografic structurat în două capitole, iar partea a doua, cuprinde cercetările proprii, prezentate în capitolele III, IV, V și VI. Pentru atingerea acestui obiectiv s-au stabilit mai multe etape, care sunt descrise în cele șase capitole ale lucrării.

În *capitolul I* sunt prezentate principalele direcții privind creșterea ovinelor pe plan mondial, punând accent pe dezvoltarea sectorului ovin și clasificarea țărilor privind importanța creșterii ovinelor în regiunile descrise. De asemenea, sunt analizate orientările sectorului creșterii ovinelor în România, determinând evoluția sectorului de ovine în ultimii ani și perspective de dezvoltare pe termen lung.

În *capitolul II* sunt prezentate originea, formarea și răspândirea rasei Țurcană, cât și varietățile și ecotipurile acestei rase. De asemenea, sunt definite caracteristicile și aptitudinile pentru producția de lapte, carne și pielele ale rasei Țurcană.

În *capitolul III* sunt prezentate scopul și obiectivele lucrării, precum și metodele de cercetare și materialele utilizate pentru studiu. În vederea atingerii scopului principal al lucrării, respectiv de a recunoaște capacitățile productive ale varietatilor populațiilor locale ale rasei Țurcană, precum și îndeplinirea obiectivelor specifice ale acestei lucrări, au fost utilizate diverse metode de cercetare, care au permis colectarea, analiza și interpretarea datelor prin metode statistice. Aceste metode de cercetare au permis evaluarea însușirilor morfoproductive și de reproducție ale populațiilor rasei Țurcană din România.

Capitolul IV prezintă studiul caracterelor fenotipice ale populațiilor de ovine ale rasei Țurcană (ecotipurile Bălă, Brează, Bucălaie). Studiul caracterelor fenotipice reprezintă un aspect important în vederea evaluării și îmbunătățirii populațiilor de ovine din rasa Țurcană, întrucât oferă informații necesare cu privire la potențialul genetic, la productivitatea și adaptabilitatea la condițiile specifice zonelor în care este crescută această rasă. Prin analiza celor trei ecotipuri ale rasei, respectiv Bălă, Brează și Bucălaie, studiul de față oferă o imagine asupra trăsăturilor rasei. Scopul acestui studiu este de a înțelege variabilitatea fenotipică dintre cele trei ecotipuri ale rasei Țurcană, reprezentate de ovine selectate din exploatații crescătoare de aceste ecotipuri. În vederea obținerii unor rezultate reprezentative obiectivului, studiul presupune analiza unor măsurători corporale și determinarea greutateii corporale ale ovinelor din eșantioanele selectate pentru analiză. Obiectivul

determinării acestor caractere fenotipice este de a identifica caracteristicile care pot fi îmbunătățite prin metode de ameliorare și selecție genetică.

Capitolul V prezintă analiza aptitudinilor productive ale populațiilor de ovine din ecotipurile Bălă, Brează și Bucălaie ale rasei Țurcană, în direcția producției de lapte. Pentru fiecare ecotip în parte se vor determina indicatorii relevanți producției de lapte, constituind o bază asupra discuțiilor privind diferențe și asemănările dintre aptitudinile productive ale celor trei ecotipuri în direcția producției de lapte, cât și compararea acestora cu standardul rasei Țurcană.

Capitolul VI prezintă concluziile și recomandările în vederea susținerii importanței rasei Țurcană și a ecotipurilor acestora în România, constatându-se că rasa Țurcană demonstrează o adaptabilitate remarcabilă și un potențial economic ridicat, fiind valorificată în special pentru producția de lapte. Studiul a confirmat diferențele semnificative între ecotipurile Bălă, Brează, Bucălaie atât în conformație corporală, cât și în producția de lapte, având un potențial major pentru ameliorare genetică. În acest sens, se recomandă izolarea reproductivă prin selecție și ameliorare a ecotipurilor Bălă, Brează și Bucălaie, recunoașterea lor ca rase distincte, implementarea de programe genetice pentru îmbunătățirea producției și valorificarea potențialului economic.